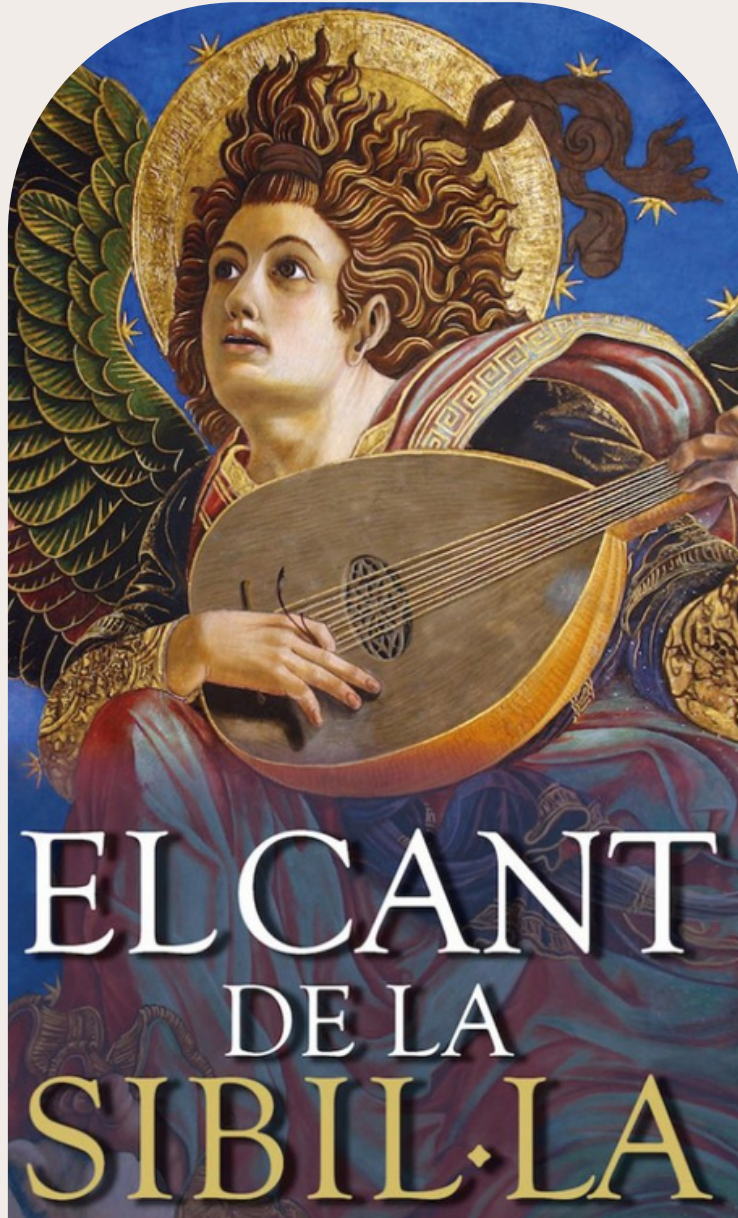

LLIBRE

de l'alumnat

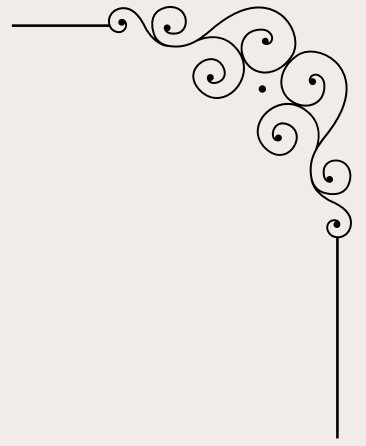
ENS N'ANEM

DE RUTA

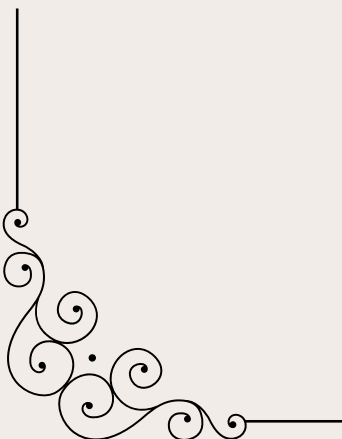

Nom i Cognoms:

PAREM UN POC D'ATENCIÓ

Aquesta ruta literària ha sigut triada per la importància del teatre durant l'Edat Mitjana i, sobretot, per a conèixer i contextualitzar el teatre al Segle d'Or valencià, el gènere més oblidat d'aquesta època.

RECORREGUT

PARADES

Parada 1

El cel i l'infern

Ara, voleu saber la festa que li és feta a l'ànima quan la munten a paraís? La auctoritat de Jesucrist vos ho declara: «Factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinu Abrahe»; no diu «ab angelo», set «ab angelis in sinu Abrahe». Ooh, quinya honor li és, que àngels la apòrton, e van cantant, e així com la munten fins als peus de Jesucrist, e besa-li los peus e les mans, e a la verge Maria, e Jesucrist dóna-li una cadira, e ell mateix corone-la en glòria! Doncs, bona gent, si volem haver tanta honor, tingam bona vida lleixant la honor e la vanitat de aquest món, que no és sinó fem.

E, per lo contrari, l'hom o la dona que estan en pecat mortal, e així ha viscut e perseverat, quan està a la mort, lo diable qui veu «d'ací a tantes hores morrà» (que també es veu los entràmenes de dins) va-se'n a infern corrent, a Llucifer. Saps qual diable és? Aquell mateix que t'ha fet pecar. E aquell conta lo novell, dient: «Senyor, tal persona ha tenguda mala vida, e ha perseverat en aquella, e no s'és volguda penedir, e ara està a la mort; e, així, què manau?». E diu Llucifer: «Vagen-hi tants mília dimonis» (o més, o menys). E, quan l'hom està per passar, la ànima los sent, e no vol eixir, e regira's per dins, e gira los ulls en blanc; no hi cal, que a eixir ne haveu.

E la febra, d'altra part, saps com li va? Així com al conill qui està en la mata; los caçadors baten la mata, e los cans estan entorn; no pot escapar. Finaliter, quan l'ànima és de fora, tantost los dimonis la prenen, e lliguen-li una cadena al coll, e menen-la cap primer en infern; e, quan la ànima veu aquell foc tan gran e aquells turments tan terribles, crida uns crits, «Aah! Aaai!», que par que cel e terra se'n deja entrar. E diu: «E ací he a estar jo?». Responen: «Hoc, Na Traïdora, ací estaràs perpetuament», e llancen-la sus el foc.

Parada 2

El judici final

Així com estaran aquells mesquins cridant e plorant, Jesucrist darà altra veu: «Inferne, aperi os tuum, et deglutire eos.» Súbito, se farà una ubertura en la terra, major que d'ací a Roma, e eixiran aquella pudor de sofre incomparable; entre peus se romperà la terra e sorbir-los ha en cors e en ànima. [...] Segons que les gents seran estades en aquesta vida a fer mal, així serà la execució, com ara. Un feix de prelats, arquebisbes, bisbes, retors e vicaris, oficials, etc., si mal ho han haüd ab simonia, o han mal regit ab ufanes cavalcadures, concubines, etc., no donant bon exemple de si a les gents, ne havent cura de aquelles.

Ooh, quiny feix serà tan gran de aquells en infern! Un altre feix se farà de emperadors, reis, etc., o que no han la senyoria ab bona justícia, o que no han punits los pecats, o no gosen extirpar los crims que les ciutats tan nobles se podreixen per pecats, es corrompen: de aquells tals, gran feix, sus! al foc de infern. Altre faixot de mals religiosos qui no tenen la religió, mas volen viure per llur volentat, propietaris, etc.

Ooi, quiny faixot tan gran! Altre faixot de mals clergues simples, perquè no dien matines ne hores, e si ho fan, xam , xam, so de aram, confusament a u e dos, per indevots, jugadors, concubinaris, ab bona ballesta. Ooi, quiny faixot tan gran de aquests, via a infern! Altre faixot de persones superbioses, enteneu-me, dones!, quant han en vanitats, blanquets, corns, etc.; ídem, de hòmens vans, inflats de ciència. Ooh, que serà gran aquest faixot, irà a infern! Altre faixot de llogrers, etc.

Ooi, quiny faixot tan gran via infern, xof! en les calderes! Altre faix de tots aquells que han feta deshonor a les esglésies, prenent-se los delmes, usurpant-se los drets, aquells que hi ballan e passegen, etc.

Sermons, VI, Barcino

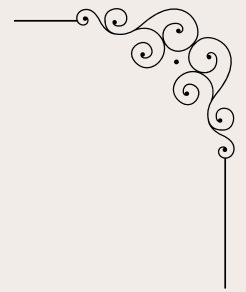
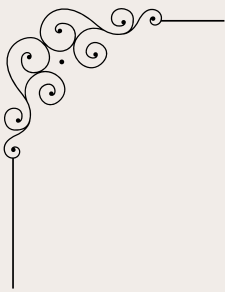
Parada 3

Conte sobre l'enveja

E què vol dir enveja? Haver dolor del bé del proïsme. E dir-vos n'he un bell exemple. En una ciutat havia dos hòmens de gran honor; la u era molt envejós, e l'altre fort avariciós, e la fama era per tota la ciutat. E veus que un dia lo rei ho sabé, e dix: «Voleu que pac jo aquests dos hòmens?». «Hoc, senyor». Veus que ell los apellà, e, quan foren davant ell, lo rei los dix: «Ara veus, honrats hòmens: vostres pares me han feta molta honor e servir, e per ço que els altres me vullen millor servir, jo vos vull guardonar de aquell servir; e així, demanau ço que vullau, que jo vos promet de donar-vos-ho, e lo qui demanarà derrer jo li promet de dar-li-lo en doble, qui si la u demane una ciutat, l'altre ne haurà dues». E veus que ells estan qual dirà: «Digau vós, que sou major». «Mas vós, que sou de major llinatge».

E així ells se contenien, e no volien dir, e lo rei dix: «Sus, demanau. Ara voleu que ho diga jo qual demanarà primer?». «Hoc, senyor». «Doncs, sus, a l'envejós, demanau primer». E aquell està pensant: si jo deman un cavall, aquell ne haurà dos; si deman una vila, aquell ne haurà dues. «Senyor, confermau de dar-li lo doble a aquell?». «Hoc». «Ara, jo vos deman aquesta gràcia: que em tragau la un ull». «Bé em plau». E quan lo hi traïen: «Hoc, mas a aquell dos». E així fo, e ho llegim. Ara guarda, doncs, com enveja gasta si mateix e els altres. Lo envejós no ha bé, ni qui de prop lo té.

Sermons, I, Barcino

Parada 4

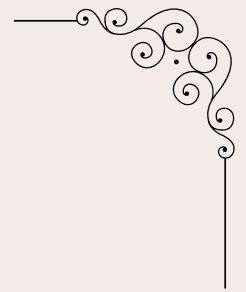
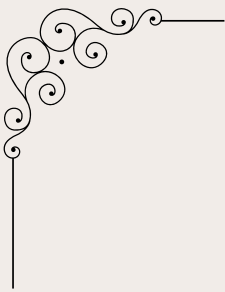
Sant Jordi i el drac

E què vol dir enveja? Haver dolor del bé del proïsme. E dir-vos n'he un bell exemple. En una ciutat havia dos hòmens de gran honor; la u era molt envejós, e l'altre fort avariciós, e la fama era per tota la ciutat. E veus que un dia lo rei ho sabé, e dix: «Voleu que pac jo aquests dos hòmens?». «Hoc, senyor». Veus que ell los apellà, e, quan foren davant ell, lo rei los dix: «Ara veus, honrats hòmens: vostres pares me han feta molta honor e servir, e per ço que els altres me vullen millor servir, jo vos vull guardonar de aquell servir; e així, demanau ço que vullau, que jo vos promet de donar-vos-ho, e lo qui demanarà derrer jo li promet de dar-li-lo en doble, qui si la u demane una ciutat, l'altre ne haurà dues». E veus que ells estan qual dirà: «Digau vós, que sou major». «Mas vós, que sou de major llinatge».

E així ells se contenien, e no volien dir, e lo rei dix: «Sus, demanau. Ara voleu que ho diga jo qual demanarà primer?». «Hoc, senyor». «Doncs, sus, a l'envejós, demanau primer». E aquell està pensant: si jo deman un cavall, aquell ne haurà dos; si deman una vila, aquell ne haurà dues. «Senyor, confermau de dar-li lo doble a aquell?». «Hoc». «Ara, jo vos deman aquesta gràcia: que em tragau la un ull». «Bé em plau». E quan lo hi traïen: «Hoc, mas a aquell dos». E així fo, e ho llegim. Ara guarda, doncs, com enveja gasta si mateix e els altres. Lo envejós no ha bé, ni qui de prop lo té.

Sermons, I, Barcino

Parada 5

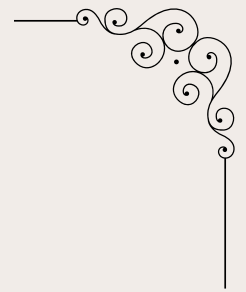
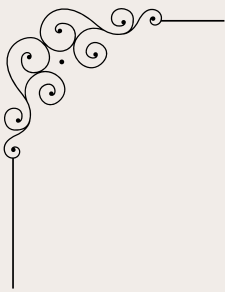
La vida quotidiana

Crítica sobre l'oració mal feta

E lo segon aparellament que los apòstols feren per rebre lo sant Espirit, és iminència espiritual (vol dir oració, mas jo dic iminència espiritual), no solament parlant de boca Pater noster, així com vosaltres, quan feu oració, e com quan vos vestiu e preneu la camisa per lo matí, «Pater noster » a la una mànega, e «xa xa xa, Marieta posa l'olla, Pater noster» (oh, que bella oració!), e quan vos botonau «Ave Maria, eeh!, gràcia plena, xa xa xa», no val res: altres paternostres de llançol, ni val ni nou; e vosaltres, dones, com feu oració?

«Senyor, quan me lligue e m'estire les celles, e prenc lo mirall», «Ave Maria, xa xa xa», no val res aitampoc; mas la oració que es fa així devotament agenollat, e llevant la pensa en Déu.

Sermons, I, Barcino

Parada 6

La vida quotidiana

L'educació dels fills

i ací havia dos camins, la u sens perill, e l'altre tot perillós, di, bon hom: si tu meties lo fill en lo camí perillós, donant-lo a ocasió que el maten, no series traïdor? Certes, sí. Doncs, sus així fan ara los pares e les mares a sos fills, per la mala vida que els ensenyen. Di, bon hom: has tu nengun fill? «Ara ha sis anys, o set, o dotze anys». E què li dius ara? «Mon fill, porta al costat dret aquesta dagueta, e si degú te diu «bif», tu di-li «baf»; mostra, mon fill, de qui és, e si et dien mala paraula, torna-li-la tantost». E vosaltres, dones, a vostres filles, què els ensenyau? Haa! «Ara vet, ma filla, així te afaitaràs; vet, pren així lo mirall, e aquest pelet tira'l així. E no veus tu que no hi està bé? E, ma filla, així ballaràs de costadet, e així faràs aquesta volta». La mare se fa alcavota de la filla; e aquest camí, on va? A infern e tu e ella.

Sermons, I, Barcino

CANT DE LA SIBIL·LA

A la Seu de València

El Cant de la Sibil·la, com a preludi a Nadal, s'interpreta cada any a la Catedral de València, un drama paralitúrgic que fins el segle XVI s'escenificava la nit de Nadal en diferents catedrals de la Península. Sobretot, s'interpretava a l'Antiga Corona d'Aragó. Després del Concili de Trento la representació va desaparèixer i hui sols es manté a Mallorca i l'Alguer (Sardenya). De les moltes versions que es conserven, es va restaurar la versió valenciana que hui visualitzarem. Una versió que ha estat fortament influenciada per la versió toledana i la mallorquina, la qual ha estat declarada Patrimoni Immaterial de la Humanitat per la UNESCO.

La cita musical reuneix a Capella de Ministrers, dirigits per Carles Magraner. Els músics tocaran amb les rèpliques dels instruments dels àngels dels frescos de l'Altar Major de la Seu.

El Cant de la Sibil·la és una de les representacions més significatives sobre el naixement de Crist que es coneixen, implantada per Jaume I d'Aragó després de la conquesta de València.

Les sibil·les eren dones inspirades pels déus, totes verges i profetes. Entre elles, la Sibil·la Eritrea era l'encarregada d'anunciar el Judici Final i l'arribada de Jesucrist al món. Encara que la Sibil·la és la figura per excel·lència de l'oracle grec, el cristianisme se la va apropiat per atemorir la població amb els seus presagis sobre l'apocalipsi.

La sibil·la valenciana
i el teatre medieval a la ciutat de
València
